

**Ierēdņu, kuri studijas pārtraukuši uz laiku būtisku attaisnojošu apstākļu dēļ,
atbrīvošana no amata neatbilst Satversmei**

Šodien, 10. maijā, Satversmes tiesa pasludināja spriedumu lietā Nr. 2006-29-0103 “Par Valsts civildienesta likuma pārejas noteikumu 5. punkta un Ministru kabineta 2001. gada 20. februāra noteikumu Nr. 79 “Ierēdnim izvirzāmās obligātās prasības – augstākā izglītība – piemērošanas kārtība un termiņš” atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1., 91., 101. un 106. pantam”.

Satversmes 1. pants noteic, ka Latvija ir neatkarīga demokrātiska republika. 91. pants noteic, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā. Satversmes 101. pants ikvienam Latvijas pilsonim paredz tiesības likumā paredzētajā veidā piedalīties valsts un pašvaldību darbībā, kā arī pildīt valsts dienestu, savukārt 106. pants noteic ikvienam tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai.

Saskaņā ar apstrīdēto Valsts civildienesta likuma pārejas noteikumu normu uz ierēdņiem un ierēdņu kandidātiem, kuri šā likuma spēkā stāšanās dienā ieņēma ierēdņa amatu, tiek attiecināta prasība par augstāko izglītību ierēdņa amata ieņemšanai. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem, ministriju, īpašu uzdevumu sekretariātu un Valsts kancelejas ierēdņiem augstākā izglītība bija jāiegūst līdz 2004. gada 1. augustam, bet ministriju pakļautībā vai pārraudzībā esošo iestāžu ierēdņiem – līdz 2005. gada 1. augustam. Turklāt noteikumu 7. punkts paredz, ka ierēdņus, kuri noteiktajā laikā un kārtībā neiesniedz izziņu par studijām augstākās izglītības iegūšanai, atbrīvo no amata. Šis noteikums attiecināms arī uz ierēdņiem, kas noteiktajā laikā ir uzsākuši studijas, taču tās uz laiku pārtraukuši.

Ar konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesā vērsās Pēteris Šķeltiņš, norādot, ka viņš vairāk kā trīsdesmit gadus bija strādājis par zivju aizsardzības inspektoru, tostarp no 1995. gada kalpojot Latvijas Republikas civildienestā. 2005. gadā viņš tika atbrīvots no amata, jo viņam nebija augstākās izglītības.

Satversmes tiesa norādīja, ka valsts civildienesta ierēdnis īsteno valsts varu un viņam noteiktos gadījumos ir tiesības ierobežot citu cilvēku tiesības. Ierēdnim jāveic valsts funkcijas atbilstoši demokrātiskas un tiesiskas valsts principiem; viņa kompetencei,

izglītībai un inteliģencei ir īpaša nozīme. Tādējādi prasībai par augstāko izglītību ir leģitīms mērķis – aizsargāt demokrātisko valsts iekārtu un citu personu tiesības un prasība par augstāko izglītību ierēdnim atbilst Satversmei.

Apstrīdētajās normās noteiktos tiesību ierobežojumus Satversmes tiesa vērtēja, ņemot vērā tiesiskās paļāvības principu un samērīguma principu. Tiesa norādīja, ka, atbrīvojot no amata ierēdni, kas studijas noteiktajā laikā ir uzsācis, taču uz laiku pārtraucis ģimenes, veselības vai citu svarīgu apstākļu dēļ, sabiedrības iegūtais labums acīmredzami nav lielāks par personas tiesību ierobežojumu. Tādējādi attiecībā uz personām, kuras noteiktajā termiņā uzsāka studijas augstākās izglītības iestādē un tās uz laiku pārtrauca būtisku attaisnojošu apstākļu dēļ, noteikums par viņu atbrīvošanu no amata neatbilst tiesiskās paļāvības principam un samērīguma principam. Tādēļ Satversmes tiesa atzina noteikumu 7. punktu par neatbilstošu Satversmes 1., 101. un 106. pantam attiecībā uz tām personām, kas noteiktajā termiņā uzsāka studijas augstākās izglītības iestādē un tās uz laiku pārtrauca būtisku attaisnojošu apstākļu dēļ; norma attiecībā uz šīm personām tika atzīta par spēkā neesošu no tās spēkā stāšanās dienas.

Satversmes tiesas spriedums ir galīgs un nepārsūdzams. Tas stājās spēkā pasludināšanas brīdī. Spriedums tiks publicēts laikrakstā “Latvijas Vēstnesis” un būs pieejams arī Satversmes tiesas mājas lapā <http://www.satv.tiesa.gov.lv>.

Relīze sagatavota ar mērķi veicināt izpratni par Satversmes tiesā izskatāmajām lietām. Tā nav uzskatāma par nolēmuma daļu un nav saistoša Satversmes tiesai. Spriedumi, lēmumi un cita informācija par Satversmes tiesu atrodamā tiesas mājas lapā www.satv.tiesa.gov.lv.

Satversmes tiesa
tiesa@satv.tiesa.gov.lv
67210274